

Georg Büchner-Preis 2018: Terézia Mora

Duitse literatuur #11

Boeken - 24 juli 2018 - Auteur: Britta Böhler

De favoriete Duitse boekenprijs van Britta Böhler is de Georg-Büchner-Preis. Dat die dit jaar naar de in Hongarije geboren Terézia Mora gaat, verheugt haar bijzonder.

Heel wat excellente auteurs hebben nooit een literaire prijs gewonnen, maar niettemin vind ik het altijd spannend te zien welk boek of welke auteur in een bepaald jaar in de prijzen valt. Dus volg ik de bekendmaking van literaire prijzen, in Duitsland en in Nederland, maar ook daarbuiten.

Mijn 'favoriet' onder het grote aantal Duitse boekprijzen is de Georg-Büchner-Preis. Niet alleen omdat deze prijs, die jaarlijks wordt verleend door de Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung, als de meest prestigieuze Duitse literatuurprijs geldt. Mijn belangstelling is met name ingegeven door het feit dat de Büchner-Preis, anders dan bijvoorbeeld de Deutsche Buchpreis (of de Libris-prijs in Nederland) een 'auteursprijs' is. Hij wordt niet toegekend voor een individueel boek en alle auteurs die in het Duits schrijven, komen ervoor in aanmerking, onafhankelijk van hun woonplaats of hun nationaliteit. Het hoofdcriterium is dat het werk van de auteur een essentiële bijdrage levert aan het Duitse culturele leven.

Toen begin juli bekend werd gemaakt dat de prijs dit jaar wordt verleend aan de in Hongarije geboren Terézia Mora was ik om een aantal redenen blij. Ten eerste omdat ik houd van Mora's boeken. Maar daarnaast verheugt het me altijd als een belangrijke literaire prijs naar een vrouw gaat. Want nog steeds winnen vrouwen duidelijk minder vaak prijzen dan hun mannelijke collega's. De Büchner-Preis werd tot op heden 67 keer uitgereikt, waarvan - inclusief Mora - slechts tien keer aan een schrijfster. (Internationaal is het beeld overigens niet beter. Onder de 114 schrijvers die sinds 1901 de Nobelprijs voor de Literatuur hebben gekregen, zijn er een schamele veertien vrouw.)

Terézia Mora: '[Das Ungeheuer](#)' (Luchterhand Literaturverlag, 2013)

Terézia Mora: '[Alle Tage](#)' (Luchterhand Literaturverlag, 2004)

Nederlandse vertaling van Nelleke van Maaren: 'Alle dagen' (De Bezige Bij, 2005)

Ook goed vind ik dat deze invloedrijke Duitse literatuurprijs aan een auteur met buitenlandse wortels werd toegekend. Juist in de deze tijd, waarin de komst van vluchtelingen en emigranten veelal slechts als probleem en zelden als verrijking wordt beschouwd, is dit een mooi signaal.

Terézia Mora kwam op haar twintigste als studente naar Berlijn en leeft sindsdien in de Duitse hoofdstad. Ze is tweetalig opgegroeid, maar ze heeft haar boeken altijd in het Duits geschreven. Mora is overigens ook een gelauwerd vertaalster Hongaars; ze vertaalde onder meer romans van een van de belangrijkste hedendaagse Hongaarse schrijvers, Péter Esterházy.

Mora's romans en verhalen draaien veelal om het thema 'Heimat', haar protagonisten zijn vluchtelingen en ontheemden, buitenstaanders en mensen zonder wortels die nergens een thuis kunnen vinden. Haar bekendste roman is 'Das Ungeheuer', die vijf jaar geleden met de Deutsche Buchpreis werd bekroond. In het boek raakt Darius Kopp, een succesvolle ingenieur, na het verlies van zijn werk en de zelfmoord van zijn vrouw Flora de grip op zijn leven kwijt. Zijn zoektocht naar de waarheid rond haar dood leidt hem naar Hongarije, Flora's geboorteland, en van daar rijdt hij gewoon verder, een reiziger die nooit ergens aankomt.

Helaas is Terézia Mora in Nederland tot nu toe vrijwel onbekend. Van haar romans en korte verhalenbundels is alleen 'Alle Tage', haar in 2004 verschenen debuutroman, in het Nederlands verkrijgbaar. Het boek vertelt het verhaal van Abel Nema, een vluchteling uit een niet nader benoemd Oost-Europees land. Abel spreekt tien talen, maar echt communiceren kan hij niet. Om in Duitsland te mogen blijven, trouwt Abel met Mercedes, maar het schijnhuwelijk heeft geen bestand. En dan wordt Abel op een dag gevonden in een verlaten speeltuin, bewusteloos en aan zijn voeten opgehangen aan een klimrek.

Het boek is al meer dan een decennium oud, maar het thema is actueler dan ooit. Of om de woorden uit het juryrapport van de Deutsche Akademie te gebruiken: net als in al haar boeken legt Mora in 'Alle Tage' de zenuw van onze tijd bloot. En dat is precies wat Mora's boeken zo belangrijk maakt.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/27304/georg-buchner-preis-2018-terezia-mora>